

EDINOST

„EDINOST“
Izhaja po trikrat na teden v šestih izdanjih ob **torških, četrških in sobotah**. Zjutranje izdanje izhaja ob 8. uri zjutraj, večerno pa ob 7. uri večer. — Obojno izdanje stane: za jeden mesec . f. 1.—, izven Avstrije f. 1.50 za tri mesece . . . 3.— „ „ 4.50 za pol leta . . . 6.— „ „ 9.— za vse leto . . . 12.— „ „ 18.—
Naročnice je plačevati naprej na naročbe brez priložene naročnice se sprava se ozira.
Posamične številke se dobivajo v prodajalnicah tobaka v Trstu po 3 nč. izven Trsta po 4 nč.

Oglasi se račune po tarifu v petitu; za naslove s debelimi črkami se plačuje prostor, kolikor obsega navedenih vrstic. Poslana, osmrtnice in javne zahvale, domači oglasi itd. se računajo po pogodbi.

Vsi dopisi naj se pošiljajo uredništvu ulica Caserma št. 13. Vsako pismo mora biti frankovano, ker nefrankovana se ne sprejemajo. Rokopisi se ne vračajo.

Naročnino, reklamacije in oglase sprejema **upravnništvo** ulica Molino picolo št. 3, II. nadst. Naročnino in oglase je plačevati loco Trst. Odprte reklame cije se proste poštnine.

Glasilo slovenskega političnega društva za Primorsko.

„V edinosti je moč“.

Pred občnim zborom političnega društva „Edinost“.

Danes nam je spregovoriti resno besedo. Ne pod uplivom hipne jeze ali razburjenja, ne pod uplivom neopravičenega pesimizma. Le trezni, računajoči razum bodi naš voditelj! Kakor trgovec prireja vsakoletno bilancijsko svojo, da ve, pri čem da je, da ve, da-li je napredoval ali nazadovao se svojo kupčijo, tako moramo računati tudi mi, da vemo sleherni hip, kako se nam je razvilo položnje. Točno moramo beležiti dogodke in dejstva in vestno presojati ista: ne lahkomišelnost, a tudi ne črnoglednost. Veseli bodimo, ako se nam je uresničila ta ali ona nada, istotako pa si ne smemo zatiskati oči pred dejstvom, da smo se tu in tam varali v svojih računih, da se je pokazala krivo ta ali ona premisa, na katero smo zidali svoje kalkulacije za bodočnost. Jasnost in točnost sta neizogibna potreba v računih trgovine in v računih politike. Pomota v računih je sitna in nevarna stvar, ali naravnost pogubno je v politiki pomanjkanje tiste moralne odločnosti, ki nas osrečuje, da pripoznamo zmoto.

V nedeljo bo občni zbor našega pol. društva „Edinost“. To bodi dan računov, dan bilancijske! Najlepša prilika, da pridemo na jasno sami seboj! Tako je bilo minolega leta, tako bodi tudi letos! Vskliki na zadnjem občnem zboru društva „Edinost“ so glasno odmevali ne le po hribih in dolinah slovenske in hrvatske domovine, ne le po srcih naroda hrvatsko-slovenskega, ampak obupni vsklic Spinčičev o „umirajočih, ki nas pozdravljajo“ je vzdramil duhove tudi drugod med avstrijskimi Slovani in je vzbudil nekako senzacijo tudi med Neslovani. V lapidarnem slogu, plamenenim govorom, navdušenjem najidejnejšega patrijotizma, ognjem plemenite ljubezni do svojega rodu in svoje rodne zemlje so govorniki na lanskem zboru slikali takratno položnje naše. Bili

smo na jasnem. In lahko rečemo, da ne na našo škodo. Slovenski in hrvatski svet se je jel zanimati za nas bolj nego kedaj poprej, Spinčiča senzacionalni vsklik je vzdramil rojake, da so se jeli zavedati akutne nevarnosti, preteče tržaškemu slovenstvu in — vsemu narodu hrvatsko-slovenskemu. A navdušene in ognjene besede Spinčičeve so pretresle tudi srca naših okoličanov na način, ne navaden do sedaj. Akordi Spinčičeve velike pesmi slovenskega rodoljubja so zveneli po slovenskih srcih tja notri do velike volilne borbe. To je uplivalo, to je delovalo, to je vspodbujalo. Voditelji so se lotili dela v zmislu parole Spinčičeve in narod se je zbiral v ogromnem številu na naših shodih, poslušal besede svojih voditeljev ter je navdušenjem vsprejemal predložene resolucije.

Take vspodbuje naj nam prinese tudi prihodnja nedelja. To je naša vroča želja. Tudi letos potrebujemo direktive, navodila.

Tudi letos — in morda bolj nego lani — potrebujemo nasveta pametnih mož, naših vrlih voditeljev. Tudi letos naj nas vspodbudi plamteče navdušenje Spinčičevo, tudi letos naj nas pouči, naj nam pokaže na pravo pot modra beseda misleca dra. Laginje, pameten nasvet izkušenega Nabergoja.

Rekli smo, da letos potrebujemo pojasnila in razjasnila morda nujneje, nego lani. Tako je; naše najgloblje prepričanje nam pravi tako. Nikakor nečemo prejjudicirati izjavam prihodnje nedelje; preskromni smo, da bi hoteli urivati svoje mnenje razsodnim možem, ki se zberejo prihodnje nedelje predpoludne v telovadnici „Sokolovi“. Ali naj se nam ne šteje v zlo, ako tu izrečemo željo, ki nam elementarno silo sili iz srca, željo, da pridemo prihodnje nedelje na jasno, kako so se razvijale stvari od potovanja njegove ekscelence gospoda ministerskega predsednika po našem Primorju pa do odstavljenja šolskega nadzornika Dolinarja! Povedati si moramo brez

ozira in odkrito: da-li se ni pokazala krivo marsikaka premisa, ki smo jo takrat vsprejeli v svoje račune? Da-li ni v marsikaterem oziru prišlo nasprotno od onega, česar smo pričakovali in čemur smo se nadejali?! To treba, to moramo! Žalostno je in boli, ako smo se prevarili, ali pogrešno lahkomišelnost bi bilo, ako ne bi hoteli videti, da smo se prevarili. Veselilo nas bode, ako dobimo pomirljivih pojasnil; ako ne, potem pa nam gospoda voditelji morajo označiti — nov k u r z!

Ponavljamo: mi nočemo prejjudicirati; v vseh slučajih hočemo zvesto stati na strani svojih voditeljev! Naj že stoje stvari tako ali tako, vztrajati hočemo v trdi borbi, kakor bojovníki, ki vedo, kaj pomeni disciplina. In bodi tako ali tako: *vseh slučajih je dolžnost rodoljubom, da zagotove se svojo udeležbo, da pride v nedeljo do impozantne manifestacije; da narod slovenski in hrvatski iz Primorja izreče na miren, dostojen, a zajedno na najodločnejši način, kako misli in sodi o sedanjem položnju svojem in o onih, ki soddločajo na tem položnju, bodisi da sedé na ministerskih foteljah ali pa stoje v vrstah posamičnih strank ali skupin!*

Le oni imponuje, ki ve, kaj hoče, in ki kaže tudi odločno voljo v doseganju tega, kar hoče. Tudi mi moramo povedati brez strahu in ovinkov kaj hočemo, in da smo pripravljeni zastaviti vse svoje sile, da si priborimo, kar hočemo. Zato želimo, da pride na občnem zboru prihodnje nedelje do manifestacije rodoljubne razsodnosti in moške odločnosti!

Politiške vesti.

V TRSTU, dne 14. julija 1897.

Narod superlativov! Tako imenuje sinečnja „Triesterica“ vse avstrijske narode. V tem pogledu da smo res narod bratov! Kajti v tem da smo popolnoma zlozni, da radi pretirujemo, da se svojimi trditvami radi skačemo na najvišjo, na skrajno stopinjo. Nikjer pa se ne pretiruje toliko,

brez jeze, je ohladil nepremišljeno veselje Georgesa ter ga zopet spomnil resnobe položaja, katero je le prečesto puščal v nemar! — Ko pa je bil Risler pozneje sam s svojo drago madame Žerž, jej je svetoval, naj ne sprejme ponudbe Prochassonovih.

„Čakajte... ne prenaaglite se... v kratkem prodaste boljše...“

Vedno je govoril le o njih, kadar je razgovor nanesel na to stvar, dasi je imel on zraven največji in najslavniši delež. Očividno je bilo, da se je že naprej odrekal njiju prihodnosti.

Med tem so se kupčičla naročila; dobrota tapet in njih zaradi lahkega izdelovanja jako znižana cena sta onemogočila vsako konkurenco. Kmalu ni bilo več dvomiti o tem, da je tvrdke čakala sijajna bodočnost. Tvorica je imela zopet prejšnje, cvetoče lice; šumelo je v njej kakor v panju; vsi prostori so bili rabljeni, posla je imelo več sto delavcev. Papa Planus ni imel več časa pogledati kvišku; z vrta ga je bilo videti, kako je, nagnjen čez velike računske knjige, v dolgih, lepo pisanih vrstah števil vpisaval dohodke tiskalnice.

(Pride še.)

PODLISTEK

Fromont mlajši & Risler starši. 142

ROMAN.

— Francoski spisal Alphonse Daudet, preložil Al. B. —

Ta odtujenost mu jo je delala lepšo in poželjenja vrednejšo nego kedaj poprej, in uporabljal je vso svojo ljubeznivost, da bi si jo pridobil z nova. Čutil je, da je to težka naloga in da ima opraviti z nenavadnim bitjem, obupal pa le ni; kajti včasih se je v globočini njenih milih, na videz malomarnih oči, kadar je videla, koliko si prizadeva, zasvetilo nekaj tihega, kar mu je pravilo, da sme upati.

Na Sidenijo ni mislil več, in tej nenadni dušni ločitvi se nikakor ni čudil. Ta dva površna človeka nista imela ničesar, kar bi ju bilo moglo trdno skleniti. Georges je bil le tedaj zmožen trajnega čustva, ako ga je kaj vedno vzbujalo znova, vrhu tega pa Sidenija ni mogla navdajati z velikim, trajnim nagnjenjem. Bilo je to ljubavno razmerje malovredne ženske z lahkoživcem, ki se je razvilo iz nečimurnosti in samoljubja, ki ne obuja niti udanosti niti zvestobe in včasih provzroča tragične katastrofe, dvoboje in samomore; nekako nagnjenje, ki pa se navadno premaga in ozdravi brez sledu. Ko bi bil Georges zopet ugledal Sidenijo, bi ga bila morda zopet očarala, a veter, ki

jo je odnesel, je prišel tako nenadoma in jo je odpeljal tako daleč, da se več ni bilo mogoče vrniti. Vsekako pa se je čutil olajšanega, da se mu ni bilo treba več lagati in hliniti, in ni ga strahilo novo življenje, polno dela in prikrajšanja z razgledom na daljni, zaželjeni cilj, — res prava sreča! Kajti da rešita trdiko, sta morala družajka zastaviti vso pridnost, vso trdno voljo svojo.

Od mnogih strani je uboga kupčička hiša dobila luknjo, skozi katero je vanjo prodirala voda, in papa Planus je prebil brez spanja marsikako noč, katero je obiskala mora bližnjih plačnih dni in prikazen višnjega možička. Vsled velike štedljivosti so pa vendar-le mogli izpolnjevati vse dolžnosti.

V kratkem času so v tvornici delovale štiri Rislerjeve tiskalnice in nase obrule pozornost vse kupčije s tapetami. V Lyonu, Caennu, Rixheimu, najznamenitejših središčih te obrti, je nastalo veliko vzbujenje radi novega vrtilnega stroja, in nekega dne so prišli Prochassonovi, ki so ponudili tristo tisoč frankov za delež pri patentu!

„Kaj naj storimo?“ je vprašal Fromont mlajši iznajditelja. — Risler je zmajal z ramami malomarno.

„To imate odločiti vi... jaz nimam ničesar opraviti o tem... ker sem le vaš pomočnik.“

Ta odgovor, dasi je bil izgovorjen mirno in

kakor ob narodnem vprašanju. To se je pokazalo kaj jasno sedaj, ko so se izdale jezikovne nuredbe za Češko in Moravsko. Nikdo da neče čuti o kaki srednji poti, ampak vsem velja geslo: ali v nebesa, ali pa v peklo.

V svojih izjavah se sklicuje „Triesterica“ na nekdanjega državnega poslanca Lustkandla, ki je bil rekel nekoč, da je Avstrija država neverjetnosti, in na neko ravnočrtno izšlo brošuro, ki oporeka temu izreku ter trdi, da Avstrija je država pretiravanja. V tem, da so vsi narodi jednaki, pravi bratje, da pretirujejo; nikjer pa ne tako, kakor ob narodnih vprašanjih.

„Triesterici“ je videti, da se je posebno slastno oprijela tega poslednjega reka. Mi nismo njenega menenja. Avstrija je res država neverjetnosti. Taka neverjetnost je že trditev sama, da v Avstriji pretirujemo vsi!! Neverjetnost je tudi to, ako kdo hoče vzbuditi domnevanje, da smo Nemci in Slovani v enakem položaju. Nemstvo uživa povsodi predprave in narodna pozicija mu je tako trdna, da je ne more omajati nikdo. V Avstriji utegne priti v nevarnost nemško nadvladje, nikdar pa ne nemška narodnost. Ako torej Nemec govori in kriči, da mu je narodnost v nevarnosti, je to gotovo o jako drzno pretiravanje. Ali Slovenec n. pr. nima niti najjednostavnejših pogojev za svoj narodni obstanek; po mnogih krajih, nima niti borne osnovne šole, dasi živi tam v velikih kompaktnih masah; povsodi mu izganjajo jezik iz uradov in po periferijah je izročen na milost in nemilost drugim nasprotnim silam. Vse njegovo življenje visi na jedni niti med nebom in zemljo! Ako se utrže ta nit... Ako tak narod govori o nevarnosti, pač to ni nikako pretiravanje, ampak je njega vsklikanje na pomoč opravičeno po — žalostnih okoliščinah. Ako tak narod govori o skrajni nevarnosti, potem ni to nikak superlativ, ampak pristna slika resnice. Nemci pretirujejo res in na nečuten način, ali Slovani toži le, ker ima tisoč razlogov za tožbe. Žal le, da so njega tožbe premehke.

Zato pa ni res, da smo mi bratje z Nemci v pretiravanju; mi tožimo le. A ker se vedno vrnje nemškim pretiravanjem, a opravičenih slovanskih tožb neče čuti nikdo, za to je imel prav Lustkandel, da je Avstrija država neverjetnosti.

Izjava nemških vel-posestnikov proti veleizdajskemu utajanju izvestnih poslancev na nemška tla, je precej ostrejša nego smo mislili. Grof Osvald Thun je namreč rekel v tem pogledu: „Žal, da moram konstatovati, da se je eden del naših sorojakov dal zavajati do činov, ki sili do najstrožje obsodbe celó somišljenike, toda patrijotiske sorojake. Vsak korak in vsaka beseda onkraj meje škoduje jako in kompromituje zakonito borbo. Po našem mnenju se ne da združiti s čutom pravice ter z dostojanstvom in dolžnostjo nemškega plemena v Avstriji, ako se — kar se je zgodilo v posamičnih slučajih — narodna zavest daje zavajati do činov onkraj črno-rumenih obmejnih kolov“.

To bi bilo vse lepo, ako bi gg. veleposestniki hoteli tudi izvajati logične posledice iz te stroge in zaslužene obsodbe, da bi pretrgale vsako ukupnost z — veleizdajalci. Po vsej pravici pravi zadnja „Politik“, da veleizdajalcem velja sedaj boj do noza. Vlada da je dolžna državi in vsem benemškim narodom monarhije, da odločno roko zatre upornike. Toda mi bi dodali, da ne le vlada je dolžna izvejevati to borbo, ampak sveta dolžnost je to tudi vsem onim strankam, katerim je kaj do naslova „lojalna in patrijotična“. Liberalni veleposestniki ne smejo misliti, da so že storili svojo dolžnost s tem, da so napisali svoje posvarilo. Tu treba borbe, brezobzirne borbe.

Škof Flapp — blamiran? „Jedinstvo“ poroča iz Rima: „Kardinal Rampolla je vrnil škofu Flappu neko njegovo ulogo proti razširjenju glagolice, ne da bi se bila ista postavila v zapisnik. Vatikan ga je s tem obsodil“.

Nemški cesar in Čehi. Sovraštvo ali antipatija do Slovanov je pač prirojena stvar v Nemcih. Ta čut nemške mržnje do Slovanov pojavlja se pri najmanjših prilikah in ob takih pojavih niso izvzeti niti uradniki največje državne avtorite, ako so isti Nemci. Klasičen dokaz o tem nam je podal te dni plzenski „Obzor“. Stvar je ta-le: V dvornem gledališču v Wiesbadenu predstavljala se je pred izbranim dvornim občinstvom drama „Der Burggraf“. Avtorjem drame je

naveden neki Josip Lauff, resnični spisovalec pa ni nikdo drugi, nego — cesar Viljem II. Lauff je dal samo svoje ime, misel in sohrdaj pa sta Viljemova. V drami sami govori vsaki stavek proti Čehom, tako glede njihove prošlosti kolikor njihove sedanjosti. Drama predstavlja zgodovinsko dejstvo, kako je grof Zollerenski stavil na glavo habsburških grofov nemško krono. Namen drame je: pokazati zvezo Hohenzollerncev s Habsburžani in da je sedanja vez med njimi, zveza Nemško-Avstrijska, ustvarjena temu, da povspešuje nemstvo, a da pobija Slovanstvo. Stih v drami, ki jih govori „Burggraf Friderik Zollerenski“ o kralju Premislju Otokarju II., se glase:

„O Oestreich, Oestreich, armes Steierland!
dem Böhmen-König steht Ihr nun zu Lehn,
der tschechisch fühlt und frech nach Tschechenart
die deutschn Völker mit dem Scepter weidet.“

Že način sam, katerim je bila uprizorjena ta drama in da se je Viljem II. sam zelo brigal za nje uprizoritev, nam mora odpreti oči še bolj na stežaj, nego smo imeli odprte do sedaj. Stvari se prikazujejo čedalje jasneje in marsikaj zagledamo sedaj kakor jasno dejstvo, kar se nam je dozdevalo prej kakor — „neumljiva tajnost“. To spoznavanje nam stavi pred oči nevarnost, v kateri tiči avstrijsko Slovanstvo.

Način pokorenja obstrukcije. Ogerska vlada namerava ukrotiti svoje obstrukcioniste z dolgimi sejami in jih tako utruditi. Seje bodo trajale noč in dan. Po dnevi se bo razpravljalo o davčnih zakonih, po noči o kazenskem zakonu. Da vidimo, da li so ogerski obstrukcionisti tako vztrajni kakor naši avstrijski.

Srbski cerkveni kongres se je otvoril dne 11. t. m. po posebnem kraljevem komisarju. Že na izidu volitev v ta kongres smo izrekli svoje zadoščenje, ker se nam je videl ta izid znakom, da je večina Srbov na Hrvatskem in Ogorskem jela prihajati do spoznanja, da so bili Srbi na krivem potu se svojo dosedanja politiko slepega podpiranja sedanjega zistema v deželah krone sv. Štefana in sosebno v pokrajinah trojedine kraljevine. Na volitvah so presijajno zmagali opozicijski življi proti koaliciji vladnih krogov z višimi cerkvenimi dostojanstveniki. In takoj na otvoritveni seji cerkvenega kongresa v Karlovcu se je pokazalo, da novo večino prešinja samozavest ter da hoče energično braniti prava srbskega jezika. Ker je namreč kraljevi komisar člene kongresa najprej pozdravil v madjarskem jeziku in je tudi dotični kraljevi reskript prečital v tem jeziku, dvignil se je člen kongresa baron Jovan Živković in je obžaloval v imenu večine, da je kraljevi komisar najprej govoril v jeziku, ki ni poslovni jezik tega kongresa, da torej večina ni mogla razumeti njegovih besed.

Tako je prav: principis obsta! V tem slučaju pa tem bolj, ker ni nikaka tajnost, po čem da streme vse ogerske vlade — po zrušenju cerkvene samouprave Srbov, ki je glavni obrambeni jez narodnosti Srbov na Ogorskem, Ogerske vlade govore sicer vedno le o „reformah“, ki so baje zelo potrebne na cerkveni upravi, ali to je le na jeziku, na mislih pa je — madjarizacija. Zato pozdravljamo iskrenim veseljem, da se je med Srbi jel gibati duh odpora proti uplivom potujčevanja.

Različne vesti.

Občni zbor političnega društva „Edinost“ se bode vršil letos dne 18. julija 1897 ob 9. uri predpoludne v telovadnici „Sokolovi“. Nadejamo se, da na letošnji zbor pridejo vsi naši državni in deželni poslanci iz Trsta in Istre ter drugi odlični rodoljubi, da se ta zbor povzdigne do impozantne manifestacije. To treba ozirom na dogodek v toli burnem prošlem letu!

Ovacija dru. Laginji v Pulji. Onega dne, ko je bil izvoljen dr. Laginja poslancem zapadne Istre, pričakovala ga je na povratku iz Baderne množica 1500 ljudi, ki mu je priredila sijajen vsprejem na kolodvoru puljskem. Ta množica je hotela potem v čitalnico, da v njenih prostorih proslavi izvolitev dra. Laginje, svojega predsednika. To pa so preprečili redarji in orožniki.

Ta dogodek je imel svoj odmev dne 6. t. m. pred sodiščem v Rovinju. Neki Mate Valetič je bil tožen namreč radi prestopka po § 283. k. z., storjenega s tem, da se ni pokoril naredbi redarjev, da se množica mora raziti.

Redar Ragazzoni, iz Vidma, zaslišan kakor prič, izpovedal je, da je naprosil Valetiča — katerega je smatral vodjo množice — naj bi rekel ljudem, da se razidejo. Ker pa Valetič ni storil tega, stopil je on pred množico ukazom, naj se zaustavi, razide in naj ne stopi v mesto. Ustavili so se vsi in razšli polagoma. Isto je storil tudi Valetič, toda pripomnil je, da njim se brani v mesto, dočim dopuščajo Italijanom, da prihajajo v njihov kraj, Sijano, prirejat hrupov.

Priča orožniški stražmojster Patzelt je izpovedal, da je pristopil tudi on, ko je redarstvo stopilo pred množico ter da se je ljudstvo razšlo polagoma. Ne ve za gotovo, da-li je Valetič kaj govoril z redarjem Ragazzonijem, ali zdelo se mu je tako po gibanju njegovih ustnic. Opo-reka, da bi bil on izpovedal pred preiskovalnim sodnikom v Pulju v tem zmislu: „da je vprašal Ragazzonija, zakaj brani ljudstvu v mesto, da mu je odgovoril le-ta, da je brezuspešno ukazal Valetiču, da se umakne, da je on vsled tega pozval Valetiča k sebi ter mu rekel: „Ker niste hoteli poslušati redarja, vam torej nalagam jaz, da se razidete“.

Patzelt je rekel, da te besede, navedene v njegovi pisni izjavi, niso resnične, ter da izvirajo najbrže iz nespornostimljenja s preiskovalnim sodnikom (pristavom Signori.)

Valetič je trdil, da z Ragazzonijem ni spregovoril niti besedice ob vprašavni priliki. Jedino z redarjem Dajčičem da je spregovoril par besed. Ragazzoni je trdil, da Dajčiča niti blizu ni bilo ob vprašavni priliki, toda Ragazzonija je postavil na laž stražmojster Patzelt, ki je izpovedal, da je bil redar Dajčič ob tej priliki prav tik Valetiča.

Sodišče je odbilo predlog zagovornika, da se pokličejo na razpravo redar Dajčič in še dve drugi prič, ki naj bi dokazali, da Valetič ni spregovoril niti besedice z redarjem Ragazzonijem. Potem je bil Valetič obsojen na teden dni zapor.

Vsakako najzanimivejša na tej razpravi je bila izpoved stražmojstra Patzelta o nespornostimljenju s preiskovalnim sodnikom. Koliko lože se dogajajo taka — nespornostimljenja z nepismenimi in kazenskim stvarjem nevarjenimi osebami, ako so možna celó z c. kr. orožniškim stražmojstrom.

To je nečloveški! „Indipendente“ in „Piccolo“ sta kar zbesnela te dni radi vesti, da je občina ljubljanska naklonila nekaj podpore družinam obsojenih okoličanov. Takega smrada se ni z lepa pretakalo po predelih teh dveh prav nič častivrednih glasil, nego o tej priliki. Nočemo se prepirati o nravi razlogov, radi katerih je prišlo do izgrediv po okolici. Nočemo stikati po morebitnih intelektualnih provzročiteljih. O tem imamo mi svojo misel. Denimo tudi, da je res, kar trdi Italijani, da okoličanov niso nikaki etični motivi — katerim je vsakako prištevat narodno navdušenje ali pa žalost vsled poraza na volišču — spravili v strast in srd, ampak da so razgrajali le v prirojeni jim surovosti. Denimo, da je bilo tako, dasi mi mislimo drugače. Toda mi vprašamo sedaj: mar so na vsem tem krive tudi nesrečne rodbine, ali naj trpe tudi uboge žene in nedolžni otročiči na tem, kar so storili možje?! Kdor torej psuje onega, ki se je usmilit takih nesrečnih rodbin, kaže le, da je zdivjan fanatik, ne poznajoči ni tolerancije ni človekoljubja; o krščanstvu niti ne govorimo pri takih ljudeh. Dokler so italijanska glasila obsojala le obsojenca, razumeli smo to in nekako opráščali se stališča političnih in narodnih bojev; dejstvo pa, da proganjajo sedaj tudi njih družine, govori nam glasno, da so ta gospoda sovražniki okoličanov sploh, sovražniki, ki bijejo v obraz — človeškemu usmiljenju in človekoljubju. Mestni zastop ljubljanski je se svojim sklepom storil čin usmiljenja in človekoljubja. Le zdivjanec more zasramovati to korporacijo radi tega čina. Ali mi rečemo lahko, da smrad, ki sta ga sikali te dni italijanski glasila na občinski zastop ljubljanski in na naše okoličanske družine, pada nazaj na one, ki mečejo blato na druge. Seveda se le-tem ne pozna mnogo, ker imajo že dovolj blata na sebi!

Toda mi razumemo ta srd. Saj to jih morda ne jezi toliko, da družine dobe onih par sto goldinarjev. Ampak jezi jih, da je dar Ljubljane okoličanom pojav slovenske vzajemnosti ter dokaz okoličanom, da ne stoji sami v

tejborbij, da imajo sokrvinih bratovi! Hine ilas lacrumae! To peče gospódo! A njihova jeza bodi v ponk vsem slovenskim rojakom: ako hočemo imponovati, moramo biti solidarni. Ako nas nasprotniki hote brzdati po navodilu: divide et impera — pa povejmo jim mi ob vsaki priliki, da se ne damo deliti, da je bilo že dovolj slovanske nezloge!

Nov način opominjanja. Stare že so tožbe tržaških in okoličanskih Slovencev, da davčna administracija izdaja le laške opomine. Mnogokateri davkoplačevalec se je že odločno uprl temu preziranju zakona ravnopravnosti od strani slavne davčne administracije. Ali pomagalo ni dosežaj: laški opomini romajo prej ko slej po naši okolici, kakor da ni nijednega Slovenca v tej okolici in kakor da moč avstrijskih temeljnih zakonov — in kolikorlikor vemo mi, so ti še v veljavi — jenjuje gori pred obeliskom na Opčinah. Navadno se ljudstvo noče prepirati z gospódo eksekutorji ter vsprejema laške opomine, kar pa si gospóde na slavni oblasti tolmačijo tako, kakor da je slovensko ljudstvo kar srečno, da more sprejemati opomine, katerih ne umeje. Žal, da je tako: mi Slovenci smo vsi premehekke nravi, le preradi se umikamo — po slovečih izgledih — „zaradi ljubega miru!“ No, kakor ga ni pravila brez izjeme, tako je tudi med mnogimi mehkiimi tam pa tam posamičnik, ki je izrezljan iz nekoliko tršega lesu. Tam v Rojanu je neki obrtnik, ki noče in noče vsprejeti tiskanega italijanskega opomina in se bore malo briga za vse izbruhe nevolje gospoda eksekutorja. Edenkrat je ta gospod vrgel dotičnemu obrtniku svoj opomin — pod noge! To je bil vsakako originalen način dostavljanja uradnih spisov in izvrševanja temeljnih zakonov avstrijskih o narodni enakopravnosti. Te dni je zopet prišel isti eksekutor k istemu obrtniku, seveda z laškim „monitorio“. Ker pa je že slutil, da dotičnik ne vsprejme „monitoria“ in ker se je menda tudi on že naveličal večnega prepiranja, pa mu je izročil neki pisani listič nastopnim laškim nagovorom: „Vem, da ste trdoglavnež! Na ravnateljstvu so rekli, da ste Italijan in da morate vsprejeti italijanski opomin. Sploh pa, ako kdo noče vsprejeti italijanske tiskovine, zadošča, ako mu povemo ustmeno, koliko je na dolgu, kajti na direkciji so ukazali, da ne smemo izdavat opominskih listov ni v slovenskem, ni v nemškem, ni v — turškem jeziku, ampak le v italijanskem. Ker torej nočete vsprejeti italijanskega opomina, sem vam jaz napisal tu, koliko vam je plačati!“

Na listku je bilo napisano: „Vaš opinjand a imaste sa plačat d a u k e fl. — 10 s. — li 12/7/97.“ Kakor rečeno: list je bil napisan od eksekutorja in je brez vsacega uradnega podpisa. To je torej najnovejši način opominjanja po tržaški okolici v namen, da davčni administraciji ne treba vršiti zakonov o jezikovni ravnopravnosti. Hudo je, kjer-koli se nam odreka ravnopravnost, ali najbolj peče to, ako niti davkov ne moremo plačevati v svojem jeziku. In da je kupa britke ironije polna do vrha, postavil je velemožni gosp. eksekutor — izrecno sklicujoč se na finančno ravnateljstvo — slovenski jezik v jedno vrsto s — turškim! Zdaj pa, dragi čitatelji, ali jezite se, ali se smejajte, kakor se vam že vidi umestneje!

Občni zbor „Glasbene Matice“ bude v četrtek dne 15. t. m. zvečer ob 8. uri v dvorani „Glasbene doma“ v Ljubljani. Pravico glasovanja imajo društveni člani in svojepravni člani pevskega zbora, ki so že jedno leto pri zboru.

Slovensko prevladanje v Avstriji. Da avstrijsko Slovanstvo po svojem številu, prevladuje avstrijsko Nemštvo, dokazujejo številke. Slovanov v Avstriji je: 18.542.067, Nemcev pa samo 10.568.295.

Torej je prevladje slovensko! In vendar se [držne „Fremdenblatt“ še trditi, da se hoče politični preobrat slovanskega prevladja v Avstriji vršiti še le v novejši čas s tem, da hočejo Slovani poslovaniti Nemce in da nemški odpori poslednjih dni ne pomenijo družega, nego prizadevanje, da se prepreči ta zgodovinski preobrat v naši državi.

Mi odgovarjamo „Fremdenblattu“ samo toliko, da število Slovanov ni morda naraslo še le vsled jezikovnih naredb, marveč da je to število stalno že od davnih let v Avstriji. Ako pa bi se vsi Slovanj avstrijski, kolikor jih

je prešlo v renegatstvo v dolgi dobi krivičnih sistemov v Avstriji, povrnilo zopet v svojo slovansko prvotnost nazaj, sme biti uverjen „Fremdenblatt“, da narase število avstrijskih Slovanov na svojih 40 milijonov.

Dejstvo je samo to, da Slovani nočemo biti več čeda ovac, nad katero stoji jedini človek-pastir Nemec, marveč, da hočemo biti i mi — ljudje. Nemštvo v Avstriji mora prenehati biti vladujoča stranka, ker smo Slovani opravičeni stati z Nemci v jedni vrsti tako po svojem številu, kakor po svoji — izomiki?

Iz Šempolaja nam poročajo: Dne 12. t. m. okoli poludne imeli smo tu velik strah. Na enkrat začulo se je po vasi: gori! gori! Takoj na to slišali smo tudi tužni glas zvoná, ki je naznanjal daleč na okrog, do mora biti ogenj v bližini. In res, bil je prav tu v vasi in sicer se je prikazal ogenj iz hleva „g. J. Rebule, tukajšnjega podžupana. Ogenj razširil se je s čudovito hitrostjo, in to ni čudo, kajti na vislih bilo je mnogo sena, ki je bilo hkratu v plamenu, kakor da bi bilo posmoljeno. Bila je velika nevarnost za vso vas; kajti to poslopje bilo je v zvezi z drugimi sosednimi poslopji, v katerih je bilo tudi mnogo sena. Da se pa ogenj ni razširil še dalje, na tem imamo zahvaliti v prvi vrsti naše pridne može, fante in ženske in sicer domače in sosedne, ki so nemudoma pritekli gasit.

Vse pohvale zasluži tudi žendamerija iz Nabrežine, ki je nemudoma prihitela na lice mesta sé svojim vrlim stražmojstrom ter je ljudstvo spodbujala k pridnemu delu in istemu dajala navodila o gašenju ognja ter ob enem skrbela za red. Bog plati vsem! Na kak način se je vžgalo, ni še znano. Škoda se ceni okoli 600 glđ. Dotičnik je bil zavarovan pri banki „Slaviji“.

O tej priliki pokazalo se je tudi, kolike vrednosti je, ako je občinski vodnjak v vasi. In tacega tudi imamo sedaj, ki je prav dobro služil ob tej nezgodi.

Nadalje se naznanja, da namerava prirediti tu na dan 1. avgusta t. l. veteransko društvo iz Mavhinj veselico s petjem, igro in deklamacijo. Na veselici bodo sodelovali pevci iz Šempolaja. Natanjčen vs ored veselice se naznani o pravem času.

Izseljevanje iz Galicije. Iz Canade se piše: Naseljevanje Malorusov iz Galicije in Gorenje Ogerske narašča čedalje bolj. V prvi polovici meseca majnika t. l. naselilo se je v Mantobi iz Galicije in Bukovine 400 maloruskih družin s 1081 člani. Početkom meseca junija prispelo je 63, sredi junija 100, a h konci 116 družin iz Galicije in 34 maloruskih družin iz gorenje Ogerske. V okrožju Winnipeg, nastanile so se čisto maloruske občine, kakor: Genor, Broker, Head, Beassejour, Tyudal in Čromwel. Ako pojda tako nadalje, ostanejo v Galiciji samo gospóda in Židje.

Dražba na južni železnici. Vodstvo južne železnice nas prosi, da objavimo naslednji priziv: V sredo 21. t. m. od 10. do 12. ure dopoludne bode v našem skladišču voznega blaga II v 2. nadstropju javna dražba onega blaga, ki je obležalo nedvigneno. Blago se izroči dotičnim, ki bodo nudili največ in ki položijo denar, da ga zamorejo odvesti. Pod vsključno ceno se ne bo prodajalo. Zapisek za dražbo namenjenega blaga je prilepljen v vestibulu našega kolodvora, kjer se shajajo popotniki.

Pisateljski ponos. Nedavno smo poročali, da je ameriški pisatelj-humorist Mark Twain obubožal in da se je pričelo nabirati zanj milodare. Nabrala se je lepa svota. A ko so mu jo hoteli izročiti, odvrnil je Twain ponosno, da odklanja vsaktero miloščino; da se že preživi, dokler mu je še živeti, ker je itak že star. Milodari naj se zopet vrnejo darovateljem.

Žid oskrnil katoliško pokopališče. Iz Přemislav v Poljski se javlja: Na starem pokopališču v Přemislavu se je dogodilo nečuveno oskrunjenje pokopališča. Židovski pek Aron Kalter napal je v krvni strasti neko deklico, molečo na grobu svoje matere. Na obupno klicanje napadenega dekletasa prihiteli ljudje in redarstvo ter odvedli na sodišče ognjusno židovsko hijeno. Le redarje mora zahvaliti da je ostal živ. Redarji so ga komaj čuvali pred ogorčeno množico. — (Prosimo „Piccolo“ in „Indipendente“, da ponatisnete to vest. Op. ur.)

Samomor štirih žena. V Parizu je kar zavladata epidemija samomora. Ta epidemija je zgrabila se svojimi kremplji nedavno temu kar štiri

žene skupno, da se se usmrtila same. Te žene so: gospa Marechal, njena sestra Lucija Rovinel in pa gospa Senant in Emilia Chio. Vse so živele v dobrih razmerah, a — lučene od svojih mož. Najbrže jih je gualo v smrt — dolgočasje. Usmrtila so se z ogljendevno kislino. V sobi, kjer so jih našli mrtve, ležal je na stolu listek, na katerem je stalo zapisano: „umrjemo rade in vesele“.

Samomor moža. 60letni Miha Šubic v Črnomlju na Dolenjskem si je prerezal žile na levem laktu in vsled tega umrl. Uzrok: zakonski prepiri. Da, da, ta „preljubi zakon“!

Svojo taščo ubil — s klofuto. V Floridsdorfu poleg Dunaja je neki strojevodja Laukoczy svojej pijani tašči priložil tako nevarno zaušnico, da je takoj umrla. Laukoczy je imel prej ljubavne razmerje sé svojo taščo, potem pa se je je naveličal in se oženil z njeno — hčerjo. Prav kakor — zajci!

Uho odgriznil. V neki mali gostilni na Dunaju sprla sta se dva izvožčka in se pri tem spoprijela, tudi dejanski. Jeden izvožček je v svojem srdi zgrabil družega za glavo ter mu jednostavno odgriznil uho. Čudno pa je, da ušesa potem niso mogli več najti. Morda ga je napadalec v svoji strasti — pojedel.

Potresi v Italiji. Meteorološki zavod v Rimu javlja, da so se v poslednji čas pojavili potresi v Minci, Messini, Lecci in Bari-u.

Največi štrajk. Iz Londona se poroča od dne 13. t. m.: Največji štrajk, kar jih beleži to stoletje, začel se je z današnjim dnem. Sto tisoč industrijalnih delavcev je zaustavilo delo. Podpora štrajkujočim znaša svoto 30 milijonov goldinarjev. Zahteve delavcev sredotočijo se v osemurnem delavniku in v zvišanju meзде.

400 ciganov prestopilo v pravoslavje. V Kragujevcu v Srbiji prestopilo je necega dne 400 ciganov mohamedanske vere v pravoslavje. Po krstu se je vršila poroka zakonskih, ki so bili poročeni prej po mohamedanskem obredu. V Kragujevcu so napravili ciganom velik obed.

Nasledki kolesarskega športa. Še mnogo bolj nego pri nas, goji se kolesarski šport v Angleški. V Londonu in sploh na Angleškem je trgovcev, ki trpe vsako leto veliko škode vsled tega športa. Neki londonski statistik je izračunil, da imajo one trgovine, ki prodajajo opravo za jahače in one, ki izdeljujejo vozove, izgube povprečno na leto 9 milijonov funtov šterlingov t. j. okoli 90 milijonov goldinarjev. Trgovci s konji in krmo za konje trpe izgubo 4 milijone, tovarnari okoli 3 milijone in sedlarji okoli 2 milijona od svojega prometa na leto. Ravno tako trpijo prodajalci glasovirjev, namreč za 3 milijone funtov šterlingov letne škode.

Dragocenarji in urarji imajo zgube preko 2 in pol milijona, tobakarne 1 milijon in pol, tramvaj in omnibusi 0,6, gostilničarji 0,5 in lekarnarji 0,4 milijona šterlingov vsled ogromnega razprostriranja biciklovega športa. In še več družih trgovin trpi večje ali manjše izgube. — Ako se pomisli vse to, tedaj je bicikel res pravcata kuga za različne obrtnike, — ali pa je na drugi strani toliko koristi, kolikoršne je na jedni izgube — tega seveda ni še izračunil londonski statističar.

Osmo čudo sveta se imenuje velikanski biser, zvan „obsidian“, katerega so našli v državi Wyoming v Ameriki. Obsidian je 50 metrov visoka, a 800 metrov dolga ploča, debela preko jednega metra. Biser je temno-rujave barve, pretkan s črnimi in zelenimi žilicami; podoben je ogromni steni iz temnega stekla, a kadar padajo nanj solnčni žarki, razseva kakor velikanski dijamant. Izvor biserju je vulkaničen in po računih geologov je ta biser star že več tisoč let.

Dve veselici.

Trst, 12. julija 1897.

Gospod urednik! Videl sem Vas na obeh veselicah; vendar Vas prosim, naj ji opiše moja neokretna roka, da pošljem tem potom v svet svoja čutila, ki so mi razvzemala srce v istih trenutkih in ki mi ostanejo kakor prijetni spomini, dokler bodem živel. Tržaški Slovenci prirejajo vsako leto po več veselice in nobena mi ni še ušla, odkar sem v Trstu. Poslušal sem gosposke pevce, zamaknen sem bil v umetno godbo, ploskal sem pevcem in godcem, ali moje srce tolklo je vedno v istem tempu. Sedel sem v lepo odičenem, s peskom posutem vrtu, pri okrogli, belo pogrnjeni mizi; pil

Lastnik kensorcij lista „Edinost“. Izdavatelj in odgovorni urednik: **Fran Godnik**. — Tiskarna Doleac v Trstu.